

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravi prejemam mesečno K 1-70

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna petitvrsna (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna petitvrsna (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izveniški nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopis se ne vrača; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Pravaški sestanek v Opatiji

DNE 8. MAJA.

Od najkompetentnejše strani smo prejeli naslednje izvestje o vzrokih pravaškega sestanka v Opatiji in o mišljenju najmočnejše stranke na Hrvaškem o sedanjem političnem položaju v tej težko izkušani deželi:

Ob lanskim decemberskim volitvah izvoljeni hrvaški sabor je kljub kršitvam zakona od strani vlade in kljub obilni uporabi vojaštva izkazal tako večino, da je bila za Mažare izključena možnost, da bi Hrvaško po dosedanem potu izkoriščali v svoje imperialistične svrhe. Sabor se je po tem izidu letos takoj razpustil, dasi še niti niso bile izvedene vse volitve, s čemer se je kršil zakon. Razpuščen je bil na dosedaj še nezasišlan način potom uradnega lista, kar istotako nasprotuje izrečni določbi zakona.

To postopanje ni doseglo zaželjenega cilja. Narod je ostal miren, toda neomahljiv. Sklenil je svoje vrste pričakujoč nove izkušnje.

Dne 3. maja, namesto da bi se bile razpisale nove volitve, kakor to zahteva zakon, je bilo objavljeno imenovanje komisariata.

Komisar je bil imenovan na predlog ogrskega ministrskega predsednika, čeprav ni v zakonu nikjer najti opravičbe za to arogantno pravo ogrskega premiera. V lastnoročnem pismu ni naveden niti vzrok niti namen tega komisariata. No, istega dne objavljene naredbe novoimenovanega komisarija, s katerimi je ukrenil vse avtonomne ustavne zakone in celo nekatere skupne, so dokazale, da mu je dana v Hrvaški večja oblast, nego jo ima sam kralj, ki si ni prilastil prava, da ukine zakone in sam nove sestavi.

S tem je hrvaški narod spoznal, da je prepuščen na milost in nemilost enemu samemu človeku, da se je uvedla tiranija.

S tem činom je vzeta hrvaškemu narodu vera v zakon, vzeta možnost, da svoja prava ustavnim in zakonskim potom brani.

Ker je kr. komisar med drugim zabil vsako združevanje, zato so bili pravaški zastopniki prisiljeni, sniti se na teritoriju Istre, da se posvetujejo o

nadaljnih korakih za rešitev hrvaškega vprašanja.

Stranka prava je nameravala izdati proglas na narod in posebno tudi zahvaliti se svobodnemu in poštenemu časopisju monarhije za njegova prizadevanja v korist hrvaškega naroda. A to je v današnjih razmerah nemogoče. Toda predstavitelji narodov monarhije naj bodo prepričani, da bo hrvaški narod ob dani priliki ta prizadevanja znal honorirati.

Potom političnega somišljenika, predstavitelja hrvaško-slovensk. kluba, je stranka prava izrazila zahvalo vsem klubom in predstaviteljem strank v delegacijah in v državnem zboru.

Današnje stanje se ne more z nobenim zakonom niti približno opravičiti. Zato je stranka prava vzela v pretres izjavo dr. Lukacsa, s katero je v peštanski zbornici skušal to brezzakonje opravičiti. Njegova izjava je največje orožje v rokah stranke prava za agitacijo med ljudstvom proti nagodbenemu sestavu. Komisariat dokazuje, da hrvaškemu narodu v uniji z Ogrsko preti propast. V tej nesrečni uniji nima hrvaški narod nobenega postavnega varstva niti za osebo, niti za premoženje, najmanj pa proti poseganju Mažarov na njegov politični teritorij, na njegovo individualnost, njegovo četudi mizerno avtonomijo, ki je ostala na papirju, ne da bi kdaj bila izvedena.

Dr. Lukacs se je v obrambo tega brezzakonja skliceval na nekako državno potrebo. Ta državna potreba je bojda nastala zato, ker se je stranka prava o korakih, ki se imajo podvzeti, sporazumela s hrvaško-srbsko koalicijo, da izvojuje svojemu narodu finančno in gospodarsko samoupravo. Ta sporazum med stranko prava in koalicijo je bil s 40 letnim izkoriščanjem mažarskih oblastnežev naravnost usiljen.

Toda ta namišljena državna potreba ni drugega nego finta. Kajti sporazum ne obsega ničesar, kar bi se ne dalo in ne moralo izvesti na temelju unije z Ogrsko.

Da je izjava ministrskega predsednika Lukacsa gola pretveza, dokazuje dejstvo, da so tako Aehrenthal kakor Wekerle in ban Rauch dogovarjali z zastopniki stranke prava — na temelju njenega programa, ki zahteva mnogo več nego finančno in gospodarsko ločitev od Ogrske. Še več — tudi sedanjí kr. komisar Slavko Cuvaj se je

pok. dr. Franku večkrat ponudil za pomagata v izvajanju pravaškega programa za prelom z Ogrsko. To je spravil v javnost bivši posl. župnik Tomac, to so dokazala mnoga Cuvajeva pisma, s katerimi se je stranki prava ponujal za kandidata.

Vsakemu je znano, da Ogrska s Hrvaško ni nikdar imela finančnih zvez. Hrvaška je v tem oziru imela več zvez s Štajersko in Kranjsko nego z Ogrsko. Do leta 1790. je obstajala med njima samo personalna unija. Takrat so politične razmere Hrvate nagnile, da so sklenili tudi realno unijo. Toda ta unija je bila začasna, v finančnem oziru pa je ohranila Hrvaški neodvisnost. Leta 1848. je bila z vojno prekinjena vsaka zveza med Ogrsko in Hrvaško, kakor je to priznalo tudi Njegovo Veličanstvo s sankcijo zak. čl. 42. od leta 1861., v katerem je hrvaški sabor to izrečno navedel.

Sam ustvaritelj dualizma in ogrsko-hrvaške nagodbe, Deak, je leta 1868 Hrvaški priznal pravico in potrebo finančne samostojnosti. Ako je Hrvat tedaj niso dobili, kriv je Andrassy, ki je podkupil nekatere hrvaške odposlanke, uradnike in so se ti odrekli finančne samostojnosti.

Stranka prava vidi v finančni in gospodarski skupnosti Hrvaške z Ogrsko izvir največje gorja za narod in si je zato od nekdanj prizadevala, da Hrvaški pribori nazaj vsaj to pravo.

To je tem lažje in opravičenejše, ker so pravo Hrvaške do finančne samostojnosti javno priznavali tudi najbolj okosteneli unionisti, da celo sam grof Khuen Hedervary, ki je radi tega uvedel komisariat na Hrvaškem. Treba je vedeti, da je v seji hrvaškega sabora z dne 20. decembra 1893 znani unionist in nagodbenik prof. Pliverić rekel, »da se finančna samostojnost prej ali slej sama od sebe udelevi in razvije, ker je načelno obsežna že v nagodbi sami v §§ 11. in 12.«, nakar je tedanji ban grof Khuen zaklical: »Tako je!«, kar se vedno lahko vidi v saborskem zapisniku.

Hrvaški sabor, pa naj je še tako unionistično čutil, je Hrvaški vedno priznaval pravo rivendikacije finančno-gospodarske samostojnosti. Zato je dne 15. januarja 1904 sprejel nujni predlog prof. Pliverića, s katerim se regnikolarni odbor pozivlja, da do junija istega leta ali sklene nagodbo ali pa sabor obvesti o neuspešnosti dogovo-

rov, ker bo potem sabor sam storil sklepe in našel poti, da pokrije svoje izdatke.

Nikdo na svetu ne more Hrvaški odreči prava do finančne samostojnosti. Zato ogrskih državnikov ni nagnila državna potreba niti kak drug razlog, da na Hrvaškem pogazijo zakone in vsak pravico, ampak edino le strah pred izobraženim svetom, ki bo, ako pride Hrvaška do svojih dohodkov, razvidel, da je bila tekom nagodbene dobe od Ogrske in njenih finančnih ministrov za milijarde prikrajšana. Tu gre za to da se prikrije lopovščina. A prikriti je ne morejo, dokler traja sporazum med koalicijo in stranko prava, ker jim je odvzeta možnost, da dobe v sabor — pa magari tudi s pomočjo bajonetov — mažarsko večino, večino, ki bi slepo sledila Tomašićem, Pojcesevichem, Spevcem in drugim.

Ker je današnje stanje na Hrvaškem ne samo izvenpostavno, nego naravnost protizakonito, zato stranka prava proglasa za ničevno vsako delo bodisi komisarijev bodisi peštanskega sabora ali skupnih delegacij, ker Hrvaška v teh korporacijah ni zakonito zastopana.

Glede vseh činov, izvedenih v teh korporacijah od proglašenja komisariata, se stranka prava proti vsem pravnim posledicam in proti veljavnosti za Hrvaško odločno zavaruje.

To mora storiti toliko bolj, ker se je dr. Lukacs usodil sklicevati se na to, da je komisariat na Hrvaškem sankcioniran s prakso. Četudi Bambergov komisariat ni ukinil niti enega ustavnega zakona — sabor je tudi tedaj obstajal —, četudi je njegov komisariat imel posebno nalogo, četudi je njegovo vladanje v primeri z mažarsko ustavnostjo na Hrvaškem bilo rimsko republikanstvo, — vendar je hrvaški sabor, ki se je sešel takoj po odpravi komisariata, svečano posredoval proti njemu in se zavaroval proti eventualnim posledicam. Sedaj pa dr. Lukacs iz tega precedensa ustvarja naslov za opravičenje zločina, ki pred Bogom in svetom kliče po maščevanju!

Pa hrvaški narod se ne vznemirja. Tih je in miren v svesti si svoje moralne moči, ki mora zmagati. On uvideva, da je postavljena na izkušnjo njegova vekovita lojalnost, a vendar se ne bo spuščal v nepremišljena dejanja, ki se dvomljivega uspeha. On ve, da more en sam njegov mornar s periščem pe-

LISTEK.

H. Sienkiewicz:

V peščeni puščavi.

Prevedel dr. Leopold Lénard.

(Dalje.)

XXXIII.

Stanko se je odpravil k Lindeju še le drugega dne dopoldne, moral je namreč odpočiti poprejšnjo noč. Med potjo je ustrelil dve jerebici, ker si je mislil, da potrebuje bolnik svežega mesa. Sprejel ju je z resnično hvaležnostjo. Linde je bil močno slab, toda popolnoma pri zavesti. Takoj ko sta se pozdravila, je vprašal po Nelki, potem pa opomnil Stanka, naj ne smatra kinine za popolnoma zanesljivo in edino sredstvo zoper mrzlico, varuje naj deklico pred solncem, pred mokroto, naj ne prebiva ponoči na nizko ležečih in vlažnih prostorih in ne pije slabe vode. Potem mu je pripovedoval Stanko na njegovo željo o sebi in o Nelki, kako sta prišla v Hartum, obiskala Mahdija, prišla v Fašodo, se osvobodila iz rok Gebhra in potovala dalje. Švicar ga je gledal med pripovedovanjem z vedno večjim začudenjem, včasih pa narav-

nost z občudovanjem, a ko je povest prišla do konca, zapalil je fajfo, ogledal še enkrat Stanka od nog do glave — in rekel, kakor sam sebi:

»Ako je v vašem kraju veliko takih dečkov, kot si ti, vas ne bodo kmalu premogli.«

Čez trenotek je pa govoril dalje:

»Najboljši dokaz, da govoriš resnico, je dejstvo, da stojiš pred mano. Znaj povem ti: Vajun položaj je strašen, pot na katerokoli stran je enako strašna, toda kdo ve, če tak deček kot si ti, ne reši iz te prepasti sebe in onega otroka . . .«

»Da bi le Nelka bila zdrava, potem bom naredil, kar bom mogel«, zaklical je Stanko.

»Toda tudi sebe moraš varovati, kajti naloga, katero imaš pred sabo, presega sile celo dorastlega človeka. Ali veš, kje se sedaj nahajaš?«

»Ne. Spominjam se samo, da smo po odhodu iz Fašode pri veliki naselbini imenovani Deng prekoračili neko reko . . .«

»Sobbat«, pretrgal ga je Linde.

»V Dengu je bilo mnogo dervišev in zamorcev. Toda za Sobbatom smo prišli v kraj džungle in šli smo cele tedne, dokler nismo prišli do te soteske, kjer vam je znano, kaj se je zgodilo . . .«

»Razumem. Potem ste šli po soteski dalje do reke. Poslušaj me torej: Ko ste s Sudanci prekoračili Sobbat, ste zavili proti jugovzhodu, toda bolj proti jugu. Sedaj ste v kraju, ki je potnikom in zemljepiscem še neznan. Reka, nad katero se nahajamo, teče proti severozahodu in se izliva najbrže v Nil. Pravim: najbrže, ker sam dobro ne vem in prepričati se o tem ne morem več, dasiravno sem zavil od gor Karamoio, da bi preiskal njen izvir. Od dervišev, katere sem vjel v bitvi, sem slišal, da se imenuje Ogelogen, toda tudi oni niso vedeli za gotovo, ker se spuščajo v take kraje samo po sužnje. Te splošno malo obljudene stepe zavzema pleme Šiluk, toda sedaj je kraj pust, ker je prebivalstvo deloma izumrlo na kozah, deloma so ga iztrebili Mahdijci, ostanek je pa zbežal k goram Karamoio. V Afriki se zgodi večkrat, da je kakšen kraj danes gostobljuden, jutri pa zapuščen. Po mojem računu se nahajate kakšnih tristo kilometrov od Lado. Zamogli bi zbežati na jug k Eminu, toda ker je Emin sam najbrže oblegan od dervišev, ne more biti o tem niti govora . . .«

»Kaj pa v Abesinijo?«, vprašal je Stanko.

»Tudi okrog tristo kilometrov. Vedeti je pa treba, da vojuje Mahdi s ce-

lim svetom, toraj tudi z Abesinijo. Zvedel sem tudi od jetnikov, da se potikajo na zahodni in južni meji Abesinije večje ali manjše horde dervišev, toraj bi lahko padel v njihove roke. Abesinija je res krščanska država, toda divja južna plemena so ali paganska ali pa priznavajo Izlam — in iz tega vzroka so potihem naklonjena Mahdiju. . . . Ne, tam ne morete.«

»Toraj kaj nam je početi in proti kateri strani se obrniti?«, vprašal je Stanko.

»Rekel sem že, da je položaj težak«, rekel je Linde.

Po teh besedah je položil obe roki na glavo in je ležal nekaj časa molče.

»Do Oceana«, rekel je slednjič, »bo od tod nad devetsto kilometrov, čez gore, čez zemljo divjih narodov in celo čez pustinje, kajti tam so celi kraji, kjer ni dobiti vode. Dežele te pripadajo po imenu Angliji. Mogoče je zadeti na karavane, ki nosijo slonovo kost do Kismača, do Lamu, in do Mumbassi, — mogoče tudi zadenete na misijonsko karavano . . . Ko sem spoznal, da vsled dervišev ne morem preiskati teka te reke, ker se obrača proti Nilu, hotel sem se tudi jaz obrniti proti vzhodu, k Oceanu . . .«

»Toraj se vrnimo skupaj!«, zaklical je Stanko.

ška, vrženega v stroj največjega dreadnoughta — istega ustavititi sredi morja. a takih sredstev se narod ne bo oprijel. Hrvaški narod vidi, da v vojnah odločuje razpoloženje narodov in zato čaka čisto mirno, zaupajoč, da mora zmaga-ti pravica.

Narodi, svesti si svojih pravic, na-rod, ki se bore za veliko in sveto mi-sel, ne poginejo nikdar. To je naša ve-ra in naša nada.

Poraz socialne demokracije v Pulju.

Pulj, 12. maja 1912.

Generalni štrajk, katerega je pro-glasilo v petek vodstvo puljske so-cialne demokracije, se je končal s popol-nim porazom. Potrpežljivost puljskega občinstva in samostojno mislečega de-lavstva, katero je v zadnjih dveh letih socialno demokratičen terorizem tolik-krat postavil na poskušnjo, topot ni dr-žala. Do generalnega štrajka sploh niti prišlo ni. Ves terorizem, vse prošnje niso nič zalegle. Značilno pri temu od socialne demokracije insceniranem ge-neralnem štrajku je pa to, da jo je pu-stilo delavstvo njenega lastnega tabora na cedilo. Niti 500 delavcev ni sledilo klicu in povelju svojega generala, am-pak navzlic najhujšemu pritisku je na-daljevalo svoje delo mirno in pogumno naprej, ne meneč se za vsa pretenja. Radi par večnih nezadovoljstev in hujskačev so hoteli socialno demokra-tični teroristi spraviti celo mesto v naj-večje neprilike, kar se jim pa topot ni posrečilo. Njih lastni sodrugi so jim zastavili pot in jim obrnili hrbet. Na celi stvari ni mogel niti tržaški Pittoni nič spremeniti, in danes si mož gotovo misli: Ko bi ne bil šel nikdar v Pulj posredovati! Mož je sicer zastavil ves upliv socialno demokratičnega držav-nega poslanca, a ni mogel na stvari nič spremeniti. Skušal je nazadnje doseči sporazum, ki naj bi vsaj na zunaj pri-kril sramotni poraz puljske socialne demokracije. Toda topot ni šlo.

Preiskavo konflikta med ravnatel-jstvom cestne železnice in stavkujočim obojem je vodil c. kr. nadzornik Sig-mund od železničnega ministrstva. Po-sredovali so pri tem tudi vodja tukajš-njega okrajnega glavarstva, baron Schönfeld, in mestni gerent, okrajni glavar baron Gorizutti. Dolgotrajna preiskava je dognala, da je krivda ne-pobito na strani tramvajskega oboja in na tej podlagi so se morala potem vršiti vsa nadaljna pogajanja. Socialno demokratično vodstvo se je začelo na celi črti umikati, med tem ko je ravnatel-jstvo trdovratno ostalo pri svojem prvotnem sklepu, da namreč ne sprej-me nekaterih prejšnjih uslužbenec več v službo in sicer onih ne, ki so bili znani kot vedni hujskači. Prvo zna-menje umikanja socialnih demokratov se je pokazalo v tem, da se je izdala zvečer iz rdeče hiše »Casa contra Po-polo« parola, da se prične v soboto zutraj zopet z rednim delom na celi črti razun pri električni železnici, radi ka-tere so se vršila v soboto še nadaljna pogajanja.

V soboto so bila tudi pogajanja glede tramvajskih uslužbenecv konča-

»Jaz se več ne vrnem. Rndiri mi je tako raztrgal mišice in žile, da mora nastopiti zastrupljenje krvi. Samo ki-rurg bi me zamogel rešiti, ako bi mi od-rezal nogo. Zdaj je že vse strijeno in otrpelo, toda prvega dne sem si grizel roko od bolečine ...«

»Jaz sem pa prepričan, da boste ozdraveli.«

»Ne, moj deček, umrl bom čisto go-tovo, ti me pa pokrij dobro s kame-njem, da me hijene ne bodo odkopale. Mrliču je vseeno, toda dokler je človek še živ, mu je neprijetno to misliti ... Težko je umreti tako daleč od svo-jih ...«

Pri teh besedah se mu je megla vlegla na oči — potem je pa govoril dalje:

»Toda jaz sem se že spravil s to mislijo, govoriiva torej o vaju, ne o meni. Dam ti svet: ostaja vama edina pot proti vzhodu k Oceanu. Toda odpo-čijta se pred to potjo in zberita sile. Si-cer bo tvoja majhna tovarišica umrla tekmo nekaj tednov. Odložita potova-nje do konca deževnega časa ali pa še dalje. Prvi letni meseci, ko dež neha padati in še voda pokriva barje, so naj-bolj nezdravi. Tu kjer se nahajamo, se dviguje svet že sedemsto metrov nad morskno gladino. V višini tisoč metrov ni več mrzlice, kdor jo pa prinese s sabo z nižjih prostorov, ni tako huda. Vzemí malo Angležinjo in pojdita višje v hribe ...«

(Dalje.)

na in ta so bila za vodstvo puljske so-cialne demokracije kakor tudi za od-puščene uslužbence tramvaja žalostna. Ravnateljstvo cestne železnice sprejme od 62 odpuščenih uslužbenecv le 37 zo-pet v službo, in te le takrat, če bodo za sprejem v službo sami prosili. Teh 37 uslužbenecv je bilo pa ravnateljstvo pripravljeno sprejeti že na podlagi po-gajanj pred proglasitvijo generalnega štrajka. Vseh teh 37 se pa nastavi le provizorično. Vsi dosedaj vplačani pri-spevki v penzijski fond se bodo usluž-bencem zopet izplačali. Tako je soci-alno demokratično vodstvo oropalo tramvajske uslužbence s svojim do-skrajnosti nepremišljenim ravnanjem že eventualno jim zagotovljeno penzijo. Tudi so vse prej sklenjene pogodbe med ravnateljstvom in uslužbenci razveljavljene. Če delavstvo ni še popolnoma slepo, in če more le malo samostojno misliti, se bo moralo hočeš nočeš obrniti od rdečega tabora. Koliko družin je da-nes v Pulju nesrečnih, deloma, ker so njihovi očetje radi rdeče gospode zgubili službo, deloma pa onih, katerih očetje so se dali od sodrugov zapeljati do izgredev, za katere se morajo danes pokoriti deloma v puljskih, deloma pa že v rovinjskih zaporih. Vsega tega bi ne bilo treba, ko bi ne bil ubogi za-slepljeni delavec le igrača obersodru-gov.

Primorske vesti.

p Samoumor. Soboto dopoldne je v Trstu našel poljski čuvaj pri »Lov-cu« nad hotelom »Ferdinando« truplo nekega moškega. Na tozadevno nazna-nilo je prišla na lice mesta oblastvena komisija, ki je konstatirala, da je mrt-vec 20 letni trgovec z manufakturnim blagom Gvido Solimbelli, ki je imel svojo trgovino v ulici Glulia št. 14 in se je zastrupil s karbolno kislino. Truplo so nato prepeljali v mrtvašnico k Sv. Juštu. Povod samomoru je neznan.

p Poneverjenje pri južni železnici. Aretirana blagajničarka. Soboto po-poldne je bila na ovadbo južne železni-ce aretirana 39letna Karolina Bisiak, stanujoča v ulici Giovanni Boccaccio v Trstu. Bisiak je bila že nekaj let sem blagajničarka na južnem kolodvoru in je izdajala vozne listke. Že delj časa je vodstvo železniške uprave sumilo, da se vrše nerednosti pri blagajni, ki jo je upravljala Bisiakova. V soboto pa je prišel z Dunaja neki višji nad-zornik južne železnice, ki je z drugimi uradniki vred revidiral blagajno. Našli so pri reviziji, da manjka velika mno-žina dunajskih voznih listkov prvega razreda in da so bili ti vozni listki v omari za vozne listke nadomeščeni z voznimi listki za postajo »Ronki«. Po-leg tega je izginil iz blagajne neke ko-legendine Karoline Bisiakove znesek 1000 kron in dognali so še več drugih ne-rednosti, ki jih je vse zakrivila Bisiako-va. Kolikor se je moglo dognati dose-daj, znaša poneverjena svota okrog 3500 K. Da se natančno dožene vsa stvar, je južna železnica določila za na-tančno revizijo osem revizorjev.

Gospodarstvo.

— Mlekarska zveza v Ljubljani se kaj lepo razvija. V preteklem letu je imela 2.053.270 kron prometa. Zveza ima na Dunajski cesti v združni hiši svojo centralo z velikimi skladišči si-ra, masla in različnih mlekarskih po-trebin. V Stari Fužini v Bohinju ima moderno sirarno, v kateri se izdeluje fini emendolski sir, ki prav nič ne za-ostaja za pravim švicarjem. Lansko leto je ustanovila v Trstu svojo podruž-nico, katera se nepričakovano dobro razvija. Dne 15. maja t. l. bode otvo-rila novo podružnico v Gradežu, kjer napravi pivnico mleka in zajutrkoval-nico. To leto se bode začela baviti z nakupom medu in voska, zato stopi v zvezo s čebelarским društvom.

— Premovanje živine. Iz Trnove-ga na Notranjskem. Premovanje živine se je vršilo na inicijativo tukajšnje ži-vinorejske zadruge dne 9. maja 1912 v Trnovem na Notranjskem. K istemu je bilo prignanih 20 bikov, 135 krav in 241 telic, od katerih je bilo premovanih 11 bikov, 14 krav in 26 telic. Razdelile so se premije po 70 do 10 kron; vsega sku-paj je bilo razdeljenih 1200 K, in sicer od slavnega deželnega odbora 1000 K ter od obeh tukajšnjih posojilnic po 100 kron. Pripeljala se je sama lepa živina in je naravnost občudovanja vredno, kako se je sploh zboljšala kakovost in množina živine, odkar obstaja omenje-na zadruga. Tu se vidi, kaj vse napravi agilnost in trdna volja gospodov odbor-nikov. Deluje se sedaj nato, da se na-pravijo na ravninah nad reško dolino planinski pašniki, za kar se upa na dr-žavno in deželno podporo. Le tako na-prej in najlepši uspehi bodo plačilo za marljivost in trud pa ne nazadnje iskrena hvaležnost ljudstva.

Štrašen požar v Tomačevem. Požigalec v ljubljanski okolici?

Več oseb ranjenih, ena mrtva.

V Tomačevem smo imeli včeraj po-žar, kakoršnega v ljubljanski okolici že dolgo časa nismo doživeli. Med deveto in poldeseto uro zvečer je pričelo goreti na nekem podu. Ne more se natančno dognati, ali je izbruhnil požar na Smrajčevem ali pa na Rodetovem podu. Domačini so že večinoma spali, ko jih je vzbudilo zvonjenje na plat zvona in strašni klici: Ogenj! Ogenj! Vsta-nite! Nevarnost je bila velikanska in požar se je strašno hitro širil, ker je bril močan zapadnik. Ko še domačini niso vsi vstali, je že prva prihitela na lice nesrečne požarna bramba iz Stožic pod vodstvom načelnika Ramovša, ta-koj za stoško pa ježiška požarna bram-ba pod vodstvom načelnika Ahlina. Ljudje so se čudili, kako da sta mogli tako hitro prihiteti na kraj nesreče so-seadni gasilni društvi. Prihitela sta na kraj nesreče tudi takoj ježiški župan g. Vilfan in deželni poslanec Dimnik. Na pomoč so nadalje prihiteli gasilci iz Gamelj, Vižmarjev, Most, iz St. Vida pri Ljubljani, iz Dravelj, iz Ljubljane in od drugod. Ljubljansko gasilno in reševalno društvo je pripeljalo v Toma-čevo tudi parno brizgalno, ki je vilo de-lovala. Ljubljanska vojaška posadka je hitela z največjo naglico goreči vasi na pomoč. Prvi so prihiteli topničarji, za njimi pa vojaški planinci, ki so dolgo lurno pot večinoma prekoračili v brzo-teku, tudi 27. pešpolk je prihitel na po-moč, kakor tudi zelo veliko orožnikov. Iz Ljubljane in okolice je drlo na tisoče in tisoče ljudi gledat požar. Iz Ljublja-ne same se je videlo po požaru zarde-čelo nebo, videlo se je, kako da je pla-men visoko švigal. Ko smo se pa bližali goreči vasi, smo čuli jokanje, čuli smo strašno prasketanje ognja, čuli, kako so pokali stropi in kako so goreče hiše podirale. Požar je daleč na okolu razsvetlil okolico.

Vode! Vode!

Tomačevo ima veliko dobrih vo-dnjakov, vas pa nima vodovoda in vode v vodnjakih je bilo veliko premalo, da bi bilo mogoče požar omejiti na poslop-j, kjer je izbruhnil. Požarne brambe so bile prisiljene dovajati vodo iz Save, ki pa drvi svoje valove v regulirani strugi kakih 10 minut daleč od vasi proč. Do-vajanje vode iz Save je bilo zelo, zelo težavno, ker stoji vas precej nad sav-sko vodno gladino. Gasilcev in vojakov je bilo za velikansko obrambno delo premalo, dasi so vsi storili več kot svo-jo dolžnost. Iz že gorečih hiš so vlačili vojaški pohoštvo, plezali na goreče stre-he, sploh delali z nadčloveškim napor-om. Ljudi, ki so prihiteli gledat po-žar, so častniki prosili, naj pomagajo gasiti in goniti brizgalne. Ljudje so ga-silcem in vojakom res pridno pomagali. Častniki, gasilci in vojaški, ki so gasili, so vedno in vedno klicali: vode! vode! — ki jo pa ni bilo dovolj, dasi so civili-sti delali z vso silo in močjo. Vsem: ga-liscem, častnikom, vojakom in civili-stom gre zahvala, da nesreča ni večja in da ni pogorela cela vas, ker je bril močan veter in ker je vode zelo, zelo manjkalo še potem, ko je že delovala ljubljanska parna brizgalna. V ljub-ljanski okolici, ki je sedaj tako hudo obiskana po požarih, bo treba res misli-ti na to, da se omislijo močnejše motor-ne brizgalne, ker je današnji ponočni požar v Tomačevem dokazal, da seda-nje brizgalne v Ljubljani in v ljublj-an-ski okolici pri najhujšem naporu in so-delovanju tisočeri rok, kakor danes ponoči, ne zadoščajo in ker se vedno tudi ne more zanašati na vojaško po-moč, ker ob velikih vajah ni veliko vo-jakov v Ljubljani.

Stena pade na brizgalno in jo poško-duje.

Ko so gasili gasilci iz Stožc se je podrl požarni zid, ki je zasul brizgalno požarne brambe v Stožcah. Ob tej prili-ki so bili ranjeni zgoraj navedeni sto-ški gasilci. Brizgalna je popolnoma zgo-rela, ostali so le njeni železni deli.

Obseg nesreče.

Kolikor se je moglo še med požar-om dognati, so pogorele tele hiše:

Gospodarju Blažu Smrajcu je zgo-rela hiša in hlev. Nadalje je pogorela hiša, v kateri se je nahajala znana Ro-detova (lastnik Babnik Franc) gostil-na. Meti Makonovi je pogorela hiša z vsemi gospodarskimi poslopji. Posest-niku Ivanu Petkovšek, podomače Vul-gin, je pogorel pod, šupa in svisli. Po-sestnici Mariji Dovč je zgorela hiša, hlev, pod. Pogorelo je vse: hiša, hlev, pod, obema Zajcema: zgornjemu in dol-njemu. Posestnika po domače Zajc se pišeta Jakob Blas in Miha Babnik. Po-gorelo je tudi vse posestniku Jerneju

Blažu. Posestniku Blažu Srakar, ki je že tudi lani pogorel, je tudi ob današ-njem nočnem požaru vse pogorelo. Vse je tudi pogorelo posestniku Ivanu Bla-su. Pri Leksandru (Mavc), kjer je gore-lo že tudi med tednom, ne da bi domači znali, kako da je med tednom požar nastal, in so domačini sami požar poga-sili, je v današnji usodni noči vse zgo-relo. »Dva otroka smo vzeli, drugega nič, ko smo šli iz hiše«, nam je pripove-dovala gospodinja s solzami v očeh: »Vse, vse nam je pogorelo, še celo oble-ka, rešili smo le, kar smo hitro vrgli obleke nase, ko smo bežali iz goreče naše hiše«, so nam pripovedovale go-spodinje. Matere so plakale, iskale svo-je otroke, ki so se razšli po polju in ki so jih sosedje, ki jim je požar prizane-sel, vzeli pod svojo streho. Pogled na gorečo vas je bil naravnost grozen. Milo, srce presuhoče je zvonilo plat zvona. Cerkev je bila vsled požara razsvet-ljena kot podnevi. Živina je bilo mu-kala. Kamor si stopil, si zagledal začet-kom požara pohoštvo, ki so je že doma-čini, pozneje pa tudi gasilci in vojaški znosili iz hiš, ki so bile v nevarnosti, da se vnamejo. Pogorela je ponesrečenim pogorelcem vsa mrtva, detelja, rezanca, drva. »Ne vemo, kaj hočemo jutri polo-žiti živini«, so zdihovalle gospodinje in plakale žene.

Dosedanji požari v Tomačevem.

Od leta 1840. Tomačevci niso doži-veli tako strašnega požara, kakoršen je bil požar v današnji za Tomačevo uso-depolni noči. Takrat je zgorela cela vas. Začetkom leta 1880 ali leta 1881 je tudi v Tomačevem pogorelo več hiš. Danes ponoči zgorela poslopja so bila večinoma močno zidana, strehe pokrite z opeko. Zato je pa tudi škoda, ki jo je povzročil požar, naravnost ogromna in je zavarovalnine ne bodo mogle pokri-ti. Potrebna bo za pogorelce najboljir-nejša rešilna akcija. Dobrodošla bo tu-di obleka, ker je revežem vse pogorelo

Kako je nastal požar.

Kako da je nastal požar, bo moral dognati preiskovalni sodnik. Domačini slutijo, in sodijo, da je najbrže zanetila požar zlobna roka. To se ve, da je pri-čelo goreti na Rodetovem ali pa na Smrajčevem podu, kjer ni imel nihče nič opraviti. Najbrže je hote ali nehote zažgal kdo, ki je nedovoljeno prenočil na enem teh podov. Če je požar posledica maščevanja, kakor ljudje v Tomače-vem sodijo, bo moralo dognati sodišče. Govorili smo z več domačini, ki so rek-li in sicer popolnoma slično: »Trditi ne moremo seveda ničesar, da bi bil kdo zažgal. A ko je med tednom gorelo pri Leksandru, kjer ni bilo žive duše doma, ker so vsi ljudje delali na polju, smo sodili, da drugače biti ni moglo, kakor da je bilo zažgano. In ob tem usodnem požaru! Domačini ni nihče na podeh, kjer je moral nastati požar, prenočeval. Otroci so tudi že več ur, predno je na-stal požar, spali. Ne more biti drugače, kakor da je kak pijanec ali pa kak po-tepuh zažgal. Neki sumljivi potepuh se je, kakor so nam pripovedovali do-mačini, sinoči res klatil po Tomačevem. Sodišče naj najenergičnejše nastopi, da se dožene, če in kdo da bi bil za-žgal. Mi ob tej priliki opozarjamo, da naj oblast ostro stopi na prste tisti so-drgi v ljubljanski okolici, ki se klati po njej in ki j eže opetovano napadala po-noči ljudi, ki so se vračali z izletov v Ljubljano. Prav nič ne potrebujemo v ljubljanski okolici pariških apaskih razmer! Na sodrgo, ki mora biti var-nostnim organom znana, naj se bolj pazi. Z ozirom na ptujo sodrgo, ki se zadnja leta klati po ljubljanski okolici in ki se je pošteni ljudje domačini upravičeno boje, ker krađe tudi po po-lju in napada ponoči mirne ljudi, je do-mneva, da je zadnje požare v ljublj-an-ski okolici povzročila zločinska roka, precej verjetna. Ker je število orožni-kov v ljubljanski okolici za njih težav-no službo prenikno, naj se pomnoži. Da se pomiri upravičeno razburjeno okoli-čansko prebivalstvo, je pa tudi neob-hodno potrebno, da se obvešča javnost, kako da se razvije preiskava, osobito o tomačevskem požaru. Kdor kaj sumi o tem, kako da je nastal tomačevski požar, naj to nemudoma naznani obla-stim, da se dožene in dobi krivec ali pa krivci, kar se tudi govori, dasi tega na licu mesta nismo mogli dognati, da je bilo na več krajih obenem zažgano.

Žrtve požara v Tomačevem.

Splošna nesreča v Tomačevem ni zahtevala le žrtv na premoženju ubo-gih pogorelcov, marveč je žal zahteva-la tudi človeške žrtve. Med poškodovanci je že ena oseba umrla.

Smrtnonevarno poškodovana Marija Marn danes dopoldne umrla.

Posestnica Marija Marn, domača Lovrenčkova, je že zbežala iz goreče hiše, a ko je bila že na varnem, se spomni, da je ostal v hiši denar. Reva je hitela v hišo, da reši denar. Ko pa hiti iz hiše, so se že stropi podirali. Revico je zadel goreči tram in jo tako nevarno poškodoval, da so jo hitro prepeljali v bolnišnico, kjer se ni več zavedla in je danes ob 8. uri zjutraj v strašnih bolečinah umrla. Pripeljali so revico domačini sile na koleslju v deželno bolnišnico.

Danes zjutraj je pred deželno bolnišnico milo jokala za svojo ponesrečeno rajno mamico njen 14letni sinček Alojzij. Revez je ostal popolnoma sam. Ljudje, ki so se zbrali, so z revežem skup plakali. Trdni moški so imeli solzne oči.

Drugi ranjeni pogorelici.

Domačinov pogorelec je več opečenih. Nevarno je opečen gostilničar Rode, njegova starejša hčerka in dekla. Požrtvovalnost gasilcev iz Stoše in z Ježice.

Gasilci so z največjo požrtvovalnostjo delovali. Kakor poročamo na drugem mestu, sta bili prvi na mestu gasilni društvi iz Stoše in z Ježice. Ko so gasilci z največjo požrtvovalnostjo delovali, da rešijo, kar morejo svojim sosedom, se je podrla s strašnim hrščem neka požarna stena. Ob tej priliki so bili zelo hudo poškodovani in opečeni sledeči gasilci iz Stoše in z Ježice:

Franc Peršin, posestnice sin v Stošcah ima opekline na glavi. Pripeljali so ga na koleslju v deželno bolnišnico. Nadalje je bil prepeljan v deželno bolnišnico 39letni polgruntar **Jan. Bizjak**, ki se je pri gašenju nevarno opek.

V bolnišnico je bil tudi pripeljan 31letni delavec **Jakob Naglič**, ki se je tudi poškodoval pri gašenju.

Gasilec **Janec Dovč** je bil tudi nevarno poškodovan in so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Poškodovan je bil tudi gasilec **Jožef Kos** iz Stoše, ki pa ni v bolnišnici. Manj poškodovanih je pa bilo več oseb.

To kratko poročilo nam dokazuje, kako požrtvovalnostjo so delovali v nevarnosti lastnega življenja naši gasilci iz Stoše in z Ježice. Ni jim bilo za to, da skrbje za lastno varnost, marveč le za to, da rešijo, kar je bilo mogoče rešiti. Čast junakom!

Ranjencem je podeljeval prvo zdravniško pomoč gospod dr. Rus iz Ljubljane, ki so ga na vse strani klicali na pomoč. Pogled na ranjence je bil žalosten. Zelo bi bilo želeli, da bi vojaška oblast, ki je ob vseh zadnjih požarih v ljubljanski okolici poskrbela, da so se častniki in vojaki res z obučevanja vredno požrtvovalnostjo udeleževali rešilnih del in ki so storili več kot svojo dolžnost, odredila, da bi ob takih nesrečah, kateri nas Bog obvaruj, odpotila na kraj nesreče tudi sanitetne vozove z zdravniki in sanitetnimi vojaki. Vojastvo se je ob zadnjih nesrečah priljubilo ljubljancem in okoličanom, a ob takih nevarnih trenutkih bi bilo res želeli, da bi prevzelo vojaštvo tudi sanitarno službo.

Ranjena vojaka.

Pri reševalni akciji so, kar smo že opetovano podčrtali, z največjo požrtvovalnostjo sodelovali vojaki. Niso se bali nobene nevarnosti, na goreče strehe so plezali častniki in vojaki, zastražili hitro gorečo vas, vzdrževali red. Več vojakov je bilo ob rešilni akciji poškodovanih, ker so vojaki delali z vojaško odločnostjo in se niso na lastno varnost ozirali.

S strehe je padel topničar **Ostermann**. Pretresel si je možgane in si zlomil eno rebro. Prvotno so sodili, da je smrtno nevarno poškodovan, a danes dopoldne mu je v garnizijski bolnišnici pod skrbnimi samaritanskimi rokami voj. zdravnikov toliko odleglo, da je upanje, ga rešiti. V garnizijsko bolnišnico so prepeljali še enega ob tomačevskem požaru poškodovanega vojaka, o katerem se poroča, da ozdravi.

Poleg nesrečnih pogorelcov je zahteval ponočni tomačevski požar eno smrtno žrtev, v deželni bolnišnici so dozdaj štirje, v vojaški bolnišnici pa dva ranjenca. Doma je še ranjeni Kos. Zelo so opečeni gostilničar Rode, njegova hči in dekla. Več ali manj opečenih je pa več oseb.

Ob takem strašnem obsegu nesreče je neobhodno potrebno, da oblasti najstrožje nastopijo in doženejo, kdo da je zažgal.

× × ×

Od druge strani se nam o nesreči poroča: Komaj so trije dnevi pretekli, kar je pogorel posestnik Mavec v Tomačevem, že je zopet zaplesal divji požar po vasi. V nedeljo ob 9. uri zvečer je začelo goreti za Semrajčevim podom. Močan veter je bliskoma razširil požar

na drug konec vasi. Ko je zagorel Semrajčev pod, se je vnel kakih 150 metrov daleč Klančev pod in naenkrat je bilo vse v ognju — nastal je strašen požar. Pogorelo je, kolikor smo zvedeli za sedaj, **devetim gospodarjem 22 poslopij, mnogo orodja, voz, strojev in obleke. Škode je nad 110.000 K.** Požar je bil večji kot zadnjič na Ježici. Pogoreli so Franc Babnik (Rode), Blas Semrajc, kateremu je največ zgorelo in je prav malo zavarovan, Janez Blas, Jerneje Blaž, Miha Babnik (Sp. Zajc, ki je ravno pred par dnevi popravil hišo, pa mu je prav vse zgorelo, še pisma), Jakob Blas, (Zg. Zajc), M. Dovč, vdova, Mar. Semrajc, vdova, Janez Petkovšek, mnogim drugim je silno poškodovano. Požarnih bram je bilo 13. Prva je došla z Ježice-Stožice, druga iz Št. Vida, tretja iz Most, zadnja mestna ljubljanska, ki se je pa potem mnogo trudila. Prišel je tudi blg. okrajni glavar pl. Cron. Vse je delalo celo noč. Poškodovalo se je 7 ognjegascv.

Danes zjutraj je Križeva procesija — dospelva v Tomačevo — videla grozovito pogorišče. Mnogobrojno občinstvo je ogledovalo žalostne razvaline, občinstvo iz Ljubljane prihajalo kar naprej, vojaki s častniki zopet dohajajo, gasilci še delajo.

Nesrečo je povečalo še to, da so nepoklicani lumpje še kradli. Ljudje pripovedujejo danes, da jim je bilo pokradeno tukaj ura, tam križ, tam vse suho meso in klobase.

Ob 3. uri popoldne je na pogorišču še vedno tlelo in se kadilo iz pogorišča in neumorni gasilci z Ježice in Stoba so bili še vedno naporno pri gašenju.

Zavarovani so bili posestniki: Babnik-Rode za 7200 K, Semrajc za 3600 K, M. Semrajc za 3148 K, Blas Jaka za 4900 K, Miha Blas za 2600 K, Iv. Blas za 3200 K, Babnik Janez za 4500 K. Koliko sta bila zavarovana Petkovšek in Dovč, še ni znano.

Danes ob 5. uri popoldne je prišel na pogorišče deželni predsednik baron Schwarz.

Storilec na sledu?

Poroča se nam, da v Tomačevem sumijo, da je zažgal neki delavec, ki je rodom iz Tomačevega in je prebivalec zadnji čas jako sovražil. Pravijo, da je še včeraj pravil: »Danes mora vse vrag vzeti!«

Dr. Mile Starčevičeva brzojavka dr. Šusteršiču.

Brzojavka, ki jo je dr. Mile Starčevič z opatijskega sestanka poslal dr. Šusteršiču, slove:

»Dr. Ivan Šusteršič, Beč. Konferenca bivših poslancev stranke prava za sabor v Zagrebu, ki se je radi izjemnega stanja v Hrvaški danes tukaj sešla, **eno-dušno izreka svoje priznanje in najto-plejšo zahvalo hrvaško-slovenskemu klubu, ker se je v tem kritičnem času v državnem zboru in v delegacijah jasno in odločno postavil na pravaško stališče in pred največjimi faktorji monar-hije zahteval končno in pravično rešitev hrvaškega vprašanja.** Obenem Vas prosim, da izvolite izraziti zahvalo stranke prava vsem klubom v državnem zboru in onim članom delegacije in gospo-ske zbornice, ki so v čustvu pravičnosti zavzeli stališče za obrambo hrvaškega naroda.

Za konferenco:

Dr. Mile Starčevič.

Dnevne novice.

+ **Naši liberalci in hrvaško vprašanje.** Kakor se naši liberalci na nobeno stvar ne spoznajo, tako se tudi ne spoznajo na hrvaško vprašanje. Kljub temu široko odpirajo usta in se ne zavedajo, da s tako omejenostjo in površnostjo mnogo lahko pokvarijo. Le počasi gre sedaj nekaterim liberalcem v glavo, kako so ga polomili z dr. Trillerjevim predlogom v občinskem svetu. Svoje »večih« se je sedaj ustrašil — ljubljanski župan in zato bi jo »Narod« rad popravil. Res pa je: V ljubljanskem občinskem svetu je bilo za dr. Trillerjev predlog, ki je spas Hrvaške videl v razbijanju v državnem zboru, 21 glasov, za ta predlog pa ni bilo 12 občinskih svetnikov S. L. S., sedem Nemcev, en socialni demokrat in gosp. Milohnoja, torej 21 proti 21. Župan je torej z besedami »Sprejeto«, moral dirimirati. Če bi ne imel gospod dr. Detela takrat smrti v rodbini, bi bil dr. Trillerjev poraz še hujši. Razumemo, da dr. Tavčarju ni ljubo, da je samega sebe spravil v tak položaj in da se je ustrašil take »večine« in pa dejstva, ki se je pokazalo ob tej priliki, da namreč gotovi ljudje v liberalni stranki niso sposobni, da bi se na podlagi bridkihkušenj nedavnih dni, kaj

naučili. Kar se pa tiče stališča Hrvačev, pa to stališče najbolje tolmači v današnjem listu priobčena brzojavka voditelja hrvaških pravašev, dr. Mile Starčevica. Zato v tem oziru z liberalnimi žurnalisti ne bomo nič polemizirali, ker njihovo mnenje pri tem prav nič ne pride v poštev. Dr. Triller in z njim vsa liberalna stranka je s tem dovolj blamirana.

+ **Iz živinozdravniških krogov** se nam piše: Deželni odbor je nastavljal tri živinozdravnike, ki so podpisali zahtevani reverz. Storili so to, ko se je živinozdravniška organizacija pričela, da zahteva deželnega odbora nikakor ne nasprotuje interesom živinozdravnikov in ugledu njihovega stanu, ampak da je pouk o higieni in o prvi pomoči, zlasti porodništvu pri živini, živinorejcem potreben, živinozdravnikom pa koristen, ker stopijo v najožji stik z živinorejci in si pridobijo njih zaupanje. Bilo je le nespornost, kajne krivo, da je prišlo do konflikta, in to nespornost, kajne se je umetno gojilo. Odkrito povemo: Nam sta s svojo politiko največ škodila dva kolega, in to sta Ribnikar in njegov prijatelj veterinar nadzornik Pavlin. Slednji gospod ima preveliko besedo, in ne v korist naše stvari, ker so živinozdravniki že sami pokazali, a si sedaj pomagati ne morejo. Odkar je Pavlin kot Ribnikarjev kandidat propadel pri volitvi v glavni odbor c. kr. kmetijske družbe, je še veliko manj upati, da bi svojo naravo zatajil. Zato je pa neizogibno, da ne bodo nehali konflikti, dokler bo ta gospod pri deželni vladi ribnikaril.

+ **Resigniral** je kot opat v Zatičini č. gospod opat Gerard Maier.

— **Grozen čin Amerikanca.** — **Sin ustreli očeta in sebe.** Janez Eppich v Gorenji vasi pri Kočevju, star 28 let, ki je prišel pred par dnevi iz Amerike, je začel pretečeno soboto popoldne po vasi streljati na več oseb. Ker zunaj ni nikogar zadel, je šel domov, ustreli svojega očeta, ki se je takoj zgrudil. Potem je oddal 3 strele za svojim stricem, po drugi vesti za svojim bratom, ki ga je zadel v pleče; potem je še sam sebe ustreli v prsa. Nesrečnež se bori s smrtjo; vzrok umora in samoumora je neznan. Čuje se, da je bil storilec vedno nekoliko slaboumen.

— **Konkurz.** V Kočevju je včeraj sodnija zaprla trgovino Jožefa Batelmeta, trgovca in posestnika v Kočevju.

— **Čebelarska podružnica v Kamniku** je priredila v nedeljo, dne 12. t. poučno predavanje v Olševku pri vzornem čebelnjaku gospoda Jakoba Viricenta. Predaval je o čebelarstvu gospod profesor Josip Verbič. Udeležba je bila obilna. Poleg več odličnih gospodov in dam so bili navzoči g. p. Angelus, frančiškanski provincial, g. Rehar Leopold, župnik v Nevljah in g. Koželj, župnik v pokoju. Pred in po predavanju je igral oddelek kamniške godbe. Končno je bilo skupno fotografiranje in članom se je razdelilo nekaj čebelarskega orodja.

— **Ogenj.** Na sv. Florijana dan je ogenj do tal uničil vezan kozolec v Velkem vrhu pri Polh. Gradcu, teden pozneje, v soboto, pa je izbruhnil zopet v Polhovem Gradcu pri Jos. Trnovcu, p. d. Pojapovcu, ki je hišo vpepelil. Marljivi domači požarni brambi, ki je bila koj na mestu nesreče in pa sosedom iz bližnjih in daljnih vasi se je zahvaliti, da se ni ogenj razširil na sosednja poslopja. Sreča v nesreči je bila, da ni bilo vetra, drugače bi bil cel Polhov Gradec in Pristava v nevarnosti. Trnovec je zavarovan za 1000 kron. V obeh slučajih so zažgali otroci.

— **V Ameriki umrla Slovenca.** V Kenosha, Wis., je umrl Martin Rabssel, rojen leta 1872. v Škocijanu na Dolenjskem. — V Somertu, Colo., je umrl Josip Penko, doma iz Parja na Notranjskem.

— **Slovenska poroka v Ameriki.** V South Sharonu, Pa., se je poročil naš rojak John Maček z Gornjega Iga z gospico Marijo Rupert, doma iz Iške vasi, fara Ig.

— **Suspenzija župana v Karlovcu.** Odlok radi suspenzije župana v Karlovcu dr. Boža Vinkoviča je dr. Vinkovcu dostavljen. Sedaj bo treba voliti novega načelnika in dva mestna zastopnika.

— **Obsodba v Zagrebu.** V Zagrebu je bil v soboto voditelj socialnih demokratov Brkšeg radi pisanja proti policijskemu uradniku Jagiču povodom dijaške demonstracije, obsojen v dvame-sečni zapor.

Književnost.

Natančni naslovnik za celo Kranjsko pod imenom »Adresar« je ravnokar izšel ter se dobi v »Katoški Bukvarni« v Ljubljani. Cena za v platno vezan izvod stane 10 K.

»Adresar« je z ozirom na svojo vsebino za vse urade, trgovce, obrtnike in sploh za vsakega posameznika prepotrebna knjiga, kajti vsak bo našel v njem zanesljivega svetovalca.

Isti obsega najrazličnejše tarife, šematizme vseh uradov, splošni naslovnik mesta Ljubljane, pa tudi kažipot po deželi ter krajevni repertorij in podaja torej živo sliko ter najnatančnejši seznam prebivalstva cele dežele.

Knjiga obsega 800 strani ter je sestavljena res natančno in vestno, radi česar jo vsem slojem kar najtopljeje priporočamo. Glej današnji in-serat.

Posebej je izšel tudi »Krajevni repertorij za Kranjsko«, ki stane samo 2 K in se tudi dobi v »Katoški Bukvarni«. V njem so označeni vsi kraji na Kranjskem, od najmanjše gorske vasice do trgov in mest. Pri vsakem kraju je naznačena tudi pošta, občina, sodni in politični okraj ter uradi, ki imajo tamkaj svoj sedež. Ker se je po podobni knjigi že toliko povpraševalo, bo gotovo povsod dobrodošla.

Ljubljanske novice.

Ij **Odborova seja S. K. S. Z.** se vrši danes zvečer ob 8. uri v »Ljudskem domu«. Prosimo polnoštevilne udeležbe.

Ij **Petdesetletnica društva zdravnikov na Kranjskem.** Priprave za to slavlje so v polnem tiru. Vršilo se bo prihodnji četrtak, dne 23. t. m., in sicer bo dopoldne ob 11. uri v dvorani deželnega zbora slavnostno zborovanje, h kateremu bo imelo občinstvo prost dostop. Slavnostni govor se bo oziral na razvoj medicine v zadnjih 50 letih in bo torej podal obče zanimivo sliko. Popoldne se vrši ogledovanje mesta in naših dobredelnih zavodov, zvečer ob sedmi uri pa bo banket v Parkhotelu »Tivolij«. »Zbor liečnika kraljevine Hrvatske i Slavonije« se udeleži petdesetletnice po deputaciji, »Srbsko lekarsko društvo« pa bo zastopal šefkirurg dr. Subbotič iz Beograda. Da se kakor svojčas ustanovitev društva tudi njega petdesetletnica ohrani potomcem v spominu, je dal odbor izvršiti umetniško zasnovano listino, na kateri se bodo podpisali sedanji člani društva. To delo je prevzel slikar g. Vavpotič, sin društvenega člana, c. kr. višjega okr. zdravnika dr. J. Vovpotiča.

Ij **Dvojni jubilej** je obhajal te dni član Katoškega društva rokodelskih pomočnikov in pred leti tudi njega starosta, gospod Anton Ileršič, knjigoveški pomočnik. Dne 1. maja t. l. je preteklo 25 let, odkar je pristopil k imenovani organizaciji, kateri je bil vedno zvest član. Udeleževal se je tudi strokovnega knjigoveškega tečaja v društvu; njegovi izdelki na lanski društveni obrtni razstavi so bili prav odlični. — Obenem obhaja gospod Anton Ileršič petindvajsetletnico, odkar je v službi v knjigovozniči Ig. pl. Kleinmayr in Fed. Bamberg.

Ij **70letnico svojega rojstva** praznuje danes gospod Franc Spiller, c. kr. poštni poduradnik in hišni posestnik. Rojen je bil na Moravskem. Leta 1866 se je udeležil vojske na Laškem, nakar se je nastanil stalno na Kranjskem. — Kljub svoji visoki starosti opravlja še vedno čvrst in zdrav svojo težavno službo, v kateri se je pridobil pri vseh slojih enako spoštovanje in ljubezen. Vrle mu somišljeniku kličejo: Bog ga ohrani še mnogo, mnogo let!

Ij **Dr. Šlajmar smrtnonevarno obolel.** Dr. Šlajmerja je pred dnevi na nogi odrgnil čevljev, vsled česar je nastopilo zastrupljenje krvi. G. doktor si je vbrizgnil vsled tega tetanus serum. Nato je nastopila silna vročina in je položaj postal še nevarnejši. Vročine je bolnik imel 42 stopinj. Šest zdravnikov je prihitelo na pomoč, med temi en zdravnik iz Gradca. Pripravljali so se že na operacijo, ko je gospodu doktorju postalo nekoliko boljše. Gospod doktor se tudi danes boljše počuti.

Ij **Umrla** je po kratki bolezi gospa Ana Poganič, soproga gospoda Al. Pogačnika, posestnika in gostilničarja v Frančiškanski ulici. Naše iskreno sožalje!

Ij **Gostilničar Andrej Meze** na Radcekega cesti štev. 16 je nagloa odpotoval iz Ljubljane in pustil ženo v precejšnji materijalni stiski. Kakor se nam poroča, je odpotoval s parnikom »Martha Washington« v Ameriko.

Ij **Vojak se je ustrelil.** Danes zjutraj se je v sv. Petra vojašnici ustrelil četovodja 17. pešpolka Ivan Jeretin, rodom iz Litije. Bil je takoj mrtev. Njegov truplo so prepeljali v garnizijsko mrtvašnico. Vzrok samoumora je neznan.

Ij **Poljudno znanstveno prirodo-pisno predavanje** »Iz življenja naših kač« priredi ravnateljstvo kranjskega dežel-

nega muzeja v sredo, dne 15. maja, ob 8. uri zvečer v muzejski predavalnici. (Vhod iz Bleiweisove ceste.) Predaval bode dr. Gvidon Sajovic in bo svoje predavanje pojasnjeval s skioptičnimi slikami, posnetimi po naravi. Pred predavanjem si lahko vsakdo ogleda naše strupene in nestrupene kače, v alkoholu konservirane, ki bodo tačas razstavljene v predavalnici. Vstop je dovoljen vsakomur brezplačen.

Ij Občinski svet ljubljanski ima v sredo, dne 15. maja 1912, ob šestih popoldne v mestni dvorani izredno sejo. Dnevni red: Stavbnega in finančnega odseka poročilo o projektu ing. Rotha glede zgradbe dveh glavnih kanalov zbiralnikov ob obrežju Ljubljane. Finančnega odseka poročilo o računskem zaključku mestne hranilnice ljubljanske za upravo leto 1911. — V tajni seji se bodo obravnavale zadeve, ki zadnjič niso prišle na vrsto.

Ij Tekmovalno streljanje gorskih polkov se prične dne 16. in bode trajalo do 24. maja. Tega streljanja se udeležijo častniki, podčastniki in izbrano moštvo gorskih polkov, kakor tudi orožniški častniki in mejna finančna straža. Ker je strelni red zelo obširen in zanimiv, bodedo prijaviteli le posamezne, za občinstvo zanimivejše točke. Tekmovanje se bode vršilo na vojaškem in civilnem strelišču, in sicer od 7. ure zjutraj do 12. ure opoldne in od 2. ure popoldne do 7. ure zvečer. Za tekmo je tukajšnji 27. gorski polk preskrbel vse potrebno bodisi glede stanovanj, bodisi glede natančnosti in strogosti strelnega reda. Na južnem kolodvoru bode od 15. maja permanentno funkcioniral poseben vojaški urad, ki bode dajal gostom vsa potrebna pojasnila glede stanovanj in kjer se bodo dobivali tudi strelni listki in orijentacijske knjižice. Stanovanjskemu komiteju bode načeloval gospod stotnik Rus, na katerega se je obračati glede prenočišč. Avtomobilistom 4. in 27. domobranskega pešpolka se bode odkazala garaža v tukajšnji domobranski vojašnici, kjer bode zato postavljen poseben častnik, ki bode poveljeval za časa tekme vsem šoferjem. Skupna gorska godba bode napravila en dobrodelni koncert v prid ljubljanskim revežem, kateri se bode zaključil z umetnim ognjem, nadalje so projektirani mirozovi in budnice, promenadni koncerti na raznih krajih, kakor tudi koncerti v raznih restavracijah. Zabele za občinstvo bode tedaj dovolj. Za goste bode na razpolago šolski nadzornik Belar, ki jim bode rade volje razkazoval potresno opazovalnico. Gosti si bodo lahko od 9. ure zjutraj do 12. ure opoldne pa od 2. ure do 5. ure popoldne ogledali tobačno tovarno, in sicer v posameznih oddelkih po do 50 častnikov. Tudi na ogled postojnske jame je nameravan polet in je oskrbništvu vstopnino znatno znižalo. Eventualne predruge se bodo naznanile gostom sproti. Druge posameznosti sporočimo pozneje.

Ij Naša se je včeraj na Šmarni gori žepna ura. Dobi se pri najditeljici Zori Hafnerjevi, Francovo nabrežje 7.

Štajerske novice.

š Ponosna je lahko »narodna« stranka na svoje pristaše. Dobili smo od Svete Barbare v Halozah sledeči dopis: Steber, dasi precej trohljiv, propale in tolikokrat tepene narodne stranke je pri nas učitelj Kosi. V nedeljo je med ljudstvo po večernicah razdelil 50 »Štajercev«. No, kadar se bo zopet pri nas vršil kak shod »narodne« stranke, mu bo gotovo zopet predsedoval učitelj Kosi.

š Vlomi in tatvine na štajersko-hrvaški meji. Vedno nam dohajajo nova poročila o novih vlomih in ropih na štajersko-hrvaški meji. Tako nam zopet iz Brežic poročajo, da je bilo v eni zadnjih noči vlomljeno pri kmetih Antonu Drugoviču, Černetu in Jožetu Gerjeviču. Vlomilci so vdrli v hiše oboroženi z revolverji in grozili ljudem, da jih postrele, če bodo klicali na pomoč. Na ta način so odnesli blaga in denarja v skupni vrednosti 800 kron. Ko je orožništvo drugi dan vlomilce zasledovalo, je opazilo, da peljejo sledovi v bližnji gozd. Dosedaj se še ni posrečilo zločincev ujeti. Ljudstvo je v velikem strahu in razburjenju.

š Volitve županov. V Makolah je izvoljen županom g. Jurij Skale. — V Marijagradcu pri Laškem trgu se je vršila volitev občinskega starešinstva. Za župana je izvoljen dosedanj župan g. Anton Teršek.

š Ustanovni občni zbor novega kat. izobraževalnega društva se vrši v nedeljo, dne 19. maja v kaplaniji pri Sv. Rupertu nad Laškim. Govorit pride g. dr. Hohnjec iz Maribora.

š Obesil se je pri sv. Vidu pri Ptuj posestnik Jakob Rus v svoji hiši za

tram. Star je bil že čez 50 let. Nesrečniku se je zmešalo.

š Otroka zadavila. Iz Žusema: Pred desetimi dnevi je ponoči porodila Marija Čavs, 22letna hči premožnega kmeta, nezakonskega otroka. Ko je dete začelo jokati, se je zbal strogega očeta ter otroka zadavila. Cele tri dni ga je imela v postelji, nato ga je skрила nad svinjakom, naposled ga zanesla v neki prepad ter ga z zemljo pokrila. Deseti dan pa je, ko sta šla oče in mati z doma, vse povedala bližnji babici, ji pokazala kraj, kjer otrok leži in jo prosila, naj hitro orožnikom sporoči, kar je babica tudi storila. Nato so jo orožniki zaslišali in odvedli v zapor, otrok pa čaka v mrtvašnici komisije.

š V bolnišnico »Rdečega križa« na Prevratu pri Konjicah je prišla nova prednica Slovenka, doma iz Škofje Loke na Kranjskem.

š Nanovo je nastavljen pri okrajnem glavarstvu v Konjicah za gozdarskega nadzornika Gvidon Dolinger.

š Vinorejski in sadjerejski tečaj se vrši od 10. do 15. junija na deželni vinorejski in sadjarski šoli v Mariboru.

š Poročil se je v Slov. Bistrici gosp. Franc Rakuš, sodnijski uradnik v Gornjemgradu, z gđno. Faniko Kac.

š Mrtvo so našli v Sevnici tamošnjo kočarico Nežo Jazbec. Krožijo govorice, da ni umrla naravne smrti.

š Pogorelo je v Loku pri Framu hišno in gospodarsko poslopje Štefana Hojnika. Ogenj je vsa poslopja z vsem blagom popolnoma uničil. Rešili so samo živino. Hojnik ni bil zavarovan.

š Padec z lestve v tunelu. Železniški naddelavec Anton Pogelšek je bil te dni z več drugimi delavci zaposlen pri popraviljanju tunela v Lipoglavu pri Ponikvi. Ko so bili z delom gotovi, je hotel zidar Trbovc z višine spustiti opeko na tla. Pri tem bi mu bil moral pomagati Pogelšek, ki je šel vsled tega na lestvo. Ko je bil že precej visoko, mu je padla ena opeka na čelo. Zgubil je ravnotežje in padel v globočino. Pri tem je z glavo tako nesrečno priletel na nek kamen, da si je prebil lobanjo. Težko ranjenega so pripeljali v celjsko bolnišnico.

š Utonil je v Muri v Kalsdorfu na Zgornjem Štajerskem 24letni Franc Tremšek, doma iz Zgornje Poljskave. Ali se je dogodila nesreča ali samoumor, ni znano.

š Potrjena pravila »Zveze južnoštajerskih kolektivnih in obrtnih združenj«. Štajerska namestnija je potrdila pravila »Zveze južnoštajerskih kolektivnih in obrtnih združenj«. Ustanovni občni zbor se vrši na Binkoštni ponedeljek v Celju. Zadruga, ki še niso izvolile in naznanile svojih delegatov za ustanovni občni zbor, naj to store čimprej.

Društva.

d Slomškova podružnica za postojnski okraj ima svoj občni zbor v četrtek, dne 9. maja, ob pol štirih popoldne v Št. Petru pri Pavliču. Na dnevnem redu je tudi predavanje o svobodni šoli.

— Dramatični odsek slovenskega katoliškega izobraževalnega društva Selo-Moste-Vodmat vabi k predstavi, ki jo priredi povodom godu č. gospoda Janka Petriča, društvenega predsednika v četrtek, dne 15. maja 1912 v salonu gosp. J. Oražma. — Spored: 1. Voščilo. Voščila gospod I. Dolničar in gđč. Orehek. 2. »Krivoprisežnik.« Narodna igra s petjem v treh dejanjih (sedmih slikah). Začetek točno ob pol 4. uri popoldne. Vstopnina: Sedeži I. vrste 80 v, II. vrste 60 v. Stojšče 30 v. K obilni udeležbi vabi vljudno odbor.

Predavanje. Iz Vipave. V nedeljo 7. maja je predaval v vipavski zvezi izobraževalnih društev dr. Krek. Poslušalo ga je nad 400 moških fantov in precejšnje število žensk in deklet. Predavatelj je bil zadovoljen z udeležbo, mi pa z njegovim predavanjem, ki nas je utrdilo v naših načelih.

— V Sl. katol. izobraževalnem društvu v Lokvici predavata o živinoreji g. živinorejska inštruktorja Krištof in Mavhler.

— Kranjska podružnica S. P. D. priredi v četrtek, dne 16. t. m. svoj prvi izlet iz Kranja čez Senčur — Cerklje — Sv. Ambrož v Kamnik. Zbirališče v Zvezdi, odhod ob šestih uri zjutraj.

Telefonska in brzojavna poročila.

NASLOVNI ŠKOF DR. MAYR UMRL. Dunaj, 13. maja. Dvorni župnik naslovni škof dr. Mayer je danes opoldne umrl. Dr. Mayer je bil rojen dne 26. julija leta 1818.

KONFERENCA OGRSKEGA MINISTRESTVA.

Bodimnešta, 13. maja. Lukacs se je vrnil z Dunaja, kjer je cesar njegovo poročilo vzel na znanje. Danes se vrši seja ogrskega ministrstva.

NEMIRI V LVOVU.

Lvov, 13. maja. Več sto dijakov je demonstriralo proti odcepljenju holmskega okraja od ruske Poljske. Ko so dijaki prišli pred ruski konzulat, je posegla vmes policija. Razvnel se je krvav boj 15 oseb je ranjenih, enemu dijaku je s sabljo izbito oko. Na redakciji nekega rusofilskega lista so demonstrantje razbili okna.

STRANKARSKI SHOD NIŽJEAVSTRIJSKIH NEMŠKIH NACIONALCEV.

Dunaj, 13. maja. Tu se je vršil strankarski shod nižjeavstrijskih nemških nacionalcev. Shod se je izrekel proti kompromisu s krščanskimi socialci pri dunajskih občinskih volitvah.

LAHI NA RHODOSU.

Rim, 13. maja. »Agenzia Stefani« poroča z Rhodosa: Na otoku Rhodos utrjujejo Lahi taborišča, da bodo lažje razorožili Turke.

ITALIJANI RADI VOJSKE NAJELI ZOPET 35 MILIJONOV LIR.

Rim, 13. maja. Radi vojnih stroškov je laška vlada zopet izdala zakladnih zadolžnic za 35 milijonov lir. Do zdaj so najeli Lahi za vojsko 230.000.000 lir.

KANKURZ RADI LAŠKO - TURŠKE VOJSKE.

Milan, 13. maja. Radi vojske je bila prisiljena napovedati konkurz tvrdka Bena & Comp. Dolgov je 1 in pol milijona lir več kakor premoženja.

BOJ Z MONARHISTI NA PORTUGALSKEM.

Lizbona, 13. maja. Pri Castelli je vdrl 500 monarhistov na Portugalsko. Republikanski vojaki so napad odbili. Na mejo je republikanska vlada odposlala močna ojačenja.

VROČINA IN MRAZ.

Praga, 13. maja. Tu je po hladnem vremenu temperatura poskočila na 30 stopinj.

London, 13. maja. Tu je že nekaj dni silna vročina.

Pariz, 13. maja. Velika, uprav neznočna vročina je na Francoskem.

Peterburg, 13. maja. Iz raznih krajev Rusije prihajajo poročila o snežnih viharjih in ostrih zimih. Na železniški progi v Smolensk je vlak šest ur tical v snegu.

GARNIERU NA SLEDU.

Pariz, 13. maja. Pariškemu apasu Garnieru so na sledu. Neko hišo v pariški okolici je obkolila policija. V Berlinu aretirani mož, o katerem so mislili, da je Garnier, je neki potnik, ki je Garnieru le silno podoben.

ŽENO, OTROKA IN SEBE UMORIL.

Liberce na Češkem, 13. maja. Agent z moko Adolf Horn je ustrelil svojo ženo, svojega 18letnega sina Ernesta, svojo 11 let staro hčer Emo in nato samega sebe.

TRIJE MRTVECI V KOVČEGU.

Lvov, 13. maja. Zaprl so v Kijevu že večkrat kaznovanega Chodakowskega, ki je osumljen, da je odposlal strašno pošiljatev treh razkosanih mrličev v Varšavi.

SMRT AVIATIK.

Kassel, 13. maja. Znani aviatik Hans Schmygolski je padel s svojim letalnim strojem in obležal mrtev.

ČRNE KOZE NA RUSKO-POLJSKEM.

Lodz, 13. maja. Na Rusko-Poljskem razsajajo črne kozе. V Lodzu je obolelo več tisoč oseb. Vsled te strašne bolezni je umrlo 1300 oseb.

Razne stvari.

Milijonar, ki je umrl v revščini. V Čikagi je umrl pred kratkim 92letni dr. K. Pearsons, ki je že pred svojo smrtjo daroval celo svoje premoženje v obštorisne namene ter je umrl, ne da bi kaj zapustil. V svojih mladih letih si je zbral v neprestanem delu kot trgovec okroglo 30 milijonov mark. Ko se je pred 20 leti umaknil iz javnega življenja, je izjavil, da bo sadove svojega dela daroval za dobrodelne namene, kar je v resnici tudi storil in dal svoje milijone večinoma vzgojnim in učnim zavodom, ki se imajo boriti za svoj obstanek. Kot zadnjo ustanovo je zapustil ostanek svojega premoženja en milijon mark nekemu prijatelju z edinim namenom, da mu mora izplačevati dva odstotka dohodkov tega kapitala, da more živeti. Pearsons je izjavil, da je darovanje denarja lepši in bolj šport od vseh drugih. V nasprotju s Carnegijem, ki izpopolnjuje bogate zavode z novimi ustanovami, je videl Pearsons svojo nalogo v tem, da je pomagal revnejšim učnim zavodom, in delal to tako temeljito, da je v zadnjih letih svojega premoženja razpolagal

samo z rento, ki je bila za njegove razmere zelo skromna, in ki si jo je izgovoril pri zadnji ustanovi.

Novi kanali-nabiralniki v Ljubljani.

Ljubljanska občina mora zdaj, ko se bo regulirala Ljubljana, rešiti vprašanje kanalov nabiralnikov. V ta namen se je v soboto vršilo posvetovanje v mestni posvetovalnici. Posvetovanja so se udeležili opozicijski občinski svetniki skoraj polnoštevno, pripeljali so v posvet tudi več meščanov. Liberalni občinski svetniki so se v zelo pičlem številu udeležili posvetovanja. Gospodje so se iz Hribarjevih časov navedli, da mora zanje misliti in delati župan. Nekoliko bolj bi se pač morali liberalni občinski svetniki zanimati za tako važna vprašanja, kakršna je brez dvoma vprašanje kanalov nabiralnikov. Značilno je, da se voditelju mestnega stavbnega urada g. Duffetu ni zdelo vredno udeležiti se posvetovanja. Vodil je posvetovanje župan dr. Tavčar. Poročal je obširno mestni nadinženir Prelovšek. Iz njegovega poročila posnemamo:

Za kanalizacijo v Ljubljani je načrte delal prof. Hrasky. Njegovi načrti, ko bi se izvršili, bi stali ogromne vsote in bi vkljub temu ne rešili perečega vprašanja o zatvornici v Ljubljani. Z ozirom na to je vso kanalizacijsko vprašanje proučil inženir L. Roth na Dunaju. Na podlagi njegovih nasvetov svetuje g. nadinženir Prelovšek:

Edina in najbolj ekonomična trasa zbiralnikov se sledeče projektuje: Desni breg Ljubljane. Počenši pri odcipu Grubarjevega kanala po Prulah, mimo Marijine kopeli do Sv. Jakoba mostu, od tod po Trubarjevi ulici, Sv. Jakoba trgu, Starem trgu, Mestnem trgu, Stritarjevi ulici ter zopet ob obrežju do zatvornice pod Sv. Petra mostom. To bi bila glavna proga. Za oni del proge, ki leži med St. Jakobskim in Frančiškanskim mostom in ki je oddaljena od obrežja, pa se vrhutega projektuje stranski zbiralnik, ki bi najbolje, da se ga napravi pred regulacijo Ljubljane na tem kraju, in sicer kombinirano z izvršitvijo novih obrežnih zidov. Tozadevni trošek je proračunjen na skupno svoto 341.176 K. Za slučaj pa, da se glavni zbiralnik po Mestnem in Glavnem trgu za sedaj ne izvrši, marveč le ona proga, ki pelje ob nabrežju, bi se reducirai skupni trošek na okroglo 279 tisoč kron.

Levi breg: Zbiralnik prične tu pri izlivu Gradaščice, pelje po Krakovskem nasipu, Bregu, se tu loči od nabrežja ter vodi po Čevljarski ulici, Jurčičevim trgu mimo levega opornika Hradeckega mostu zopet na obrežje, to je po Dvornem nasipu do Frančiškanskega mostu in po Sv. Petra nasipu do zatvornice. Skupni trošek za izvršitev te proge pa je proračunjen na okroglo svoto 315.000 K. Pri tem zbiralniku se je vrhutega za oni del, ki leži med Dvornim trgom in Frančiškanskim mostom projektovala varijanta, katera vodi zbiralnik po Dvornem trgu, Kongresnem trgu, Wolfovi ulici, Marijinem trgu, do Frančiškanskega mostu, kar bi pa ne glede na neugodne terenske razmere in višjega proračunskega troška, kateri znaša okroglo 357.037 K, ne bilo priporočati. Oziraje se na končne rezultate aproksimativnega troškovnika sta izmed vseh varijant za takojšnjo izvršitev priporočljive le dve nabrežni trasi, in sicer na desnem bregu: od Grubarjevega prekopa počenši po obrežju navzgor do zatvornice, in na levem bregu pa od Gradaščice počenši po Bregu, Čevljarski ulici, Jurčičevem trgu, Dvornem nasipu in po obrežju navzdol do zatvornice. Skupna svota obeh teh kanalov zbiralnikov bi torej znašala 594 tisoč kron. Vsled moderne preuredbe stranišč c. kr. tobačni tovarni ter projektovane regulacije Tržaške ceste, ter dalje vsled zazidanja sveta na Mirju je kanalizacija Tržaške ceste postala zelo nujna. Izvršiti bi se dala obenem z levim zbiralnikom. Tozadevni trošek bi znašal okroglo 80.000 K. Ako se ga prišteje k skupni svoti vseh zbiralnikov, bi končna potrebna svota znašala 674 tisoč kron, okroglo 700.000 K. V tej svoti pa niso všteta ona dela, katera se bodo vsled spojenja zbiralnikov z obrežnim zidovjem izkazala za potrebna. Res je, da sta obdeve imenovani trasi pri njih izvršitvi zvezani z velikimi težkočami, ter sta brez pomoči stavbnega vodstva za osušitev Barja, zelo težko izvedljivi. Naprositi bi bilo torej komisijo za osušitev Barja, da mestni občini pri izvršitvi tega za deželno stolno mesto tako eminentno važnega projekta nakloni svojo pomoč pri onem delu zbiralnikove proge, kjer se dela stavbnega vodstva za osušitev Barja in dela glavnih zbiralnikov dotikajo, to je med St. Jakobskim in Frančiškanskim mostom, posebno še

glede na težkoče pri Hradeckega mostu. Za sedaj bi izvršitev prej navedene proge popolnoma zadostovala, kakor hitro se pa pokaže potreba za izvršitev glavnega zbiralnika na Starem trgu in Mestnem trgu, je mestna občina vedno v položaju vsak čas do izvršitev uresničiti. Takojšnja izvršitev kanalov zbiralnikov pa ni samo iz prej navedenih sanitarnih pomislekov zelo nujna in neodložljiva, ampak tudi glede na kasnejše tehnične ovire, katere bi to delo vsled ogromnih nedosegljivih svot sploh onemogočile. Priporočati je torej, da slavni občinski svet ta generalni načrt sprejme, dovoli še manjkajoči kredit in naroči, da se delo nemudoma razpiše. Komisiji za osušitev Barja pa se v svrhu potrebnih dispozicij pri zatvornici in obrežnih zidovih takoj naznani lozadevni sklep v blagohotno znanje s prošnjo, da blagovoli upoštevati prej omenjeno spojenje obrežnih zidov ter kanalov zbiralnikov. V prvi vrsti pa je sedaj zelo nujna prezidava hišnih kanalizacij. Potrebni detajlni načrti naj se takoj izdelajo in na podlagi teh delo takoj odda.

Razprave se udeležijo: mestni fizik dr. Krajec, ki naglašajo, da smo pri zdaj odprtih kanalih ob kaki epidemiji v veliki nevarnosti. Nujna potrebna je moderna kanalizacija. — Občinski svetnik Rojina opozarja na nevarnosti, ker bo Grubarjev prekop po dovršeni kanalizaciji večinoma prazen in na potrebo enotne kanalizacije. — Nadsvetnik Klinar: Sodi, da se je našla zdrava podlaga glede na rešitev kanalskega vprašanja. Nasvetuje, naj se izvoli odsek tehnikov, ki bo skrbel za potrebno harmonijo med mestno občino in komisijo za osuševanje Barja. — Stavbeniku Ogrinu se zdi projekt predrag. — Občinski svetnik Bahovec opozarja na nevarnost, da se lahko struga zopet zamaši, če bo voda zaprta. — Nadinženir Prelovšek: Te nevarnosti ne bo, ker je ne bo zidan, marveč bo zatvornica se premaknila in bo voda tekla pod jezo. — Inženir Roth izjavi, da so načrti tako natančno izdelani, da se lahko prične delo že pojutrišnjem. — Nato zaključijo župan veleinformativno posvetovanje.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 13. maja 1912.

Pšenica za maj 1912	11-79
Pšenica za oktober 1912	11-37
Rž za oktober 1912	9-61
Oves za oktober 1912	9-15
Koruza za maj 1912	9-27
Koruza za julij 1912	9-22

1544

„Društvo slovenskih profesorjev v Ljubljani“, naznanja svojim članom in prijateljem, da je preminul v Celju dne 11. majnika t. l. njegov večletni član, gospod

Ivan Fon

c. kr. gimn. profesor VII. čin. razr.

Odličnega šolnika in draga nam tovariša priporočamo vsem v prijazen spomin.

Odbor.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze sočutja ob nemadomestni izgubi iskreno ljubljene, dobrega očeta, brata, strica, svaka itd. gospoda

Avgusta Sulič-a

c. kr. jetnišničnega nadpaznika

dalje za častno spremstvo posebno čast. duhovščini, gospodu podpredsedniku deželne sodišča dvornemu svetniku Pajk-u, deželnosodnemu svetniku Persche-tu, jetniškemu ravnatelju Rabitsch-u, jetn. pregledniku Straka-tu, pisarniškim uradnikom Pogačnik-u in Gogala-tu, vsem paznikom prisilne delavnice in sodne jetnišnice in sicer vsem spremljevalcem, kateri so prihiteli pokojnika spremljati k zadnjemu počitku; nadalje za lepe podarjene vence izrekamo najiskrenejšo zahvalo vsem prijateljem in znancem.

Bog plačaj!

Ljubljana, dne 13. maja 1912.

1549

Žalujejo ostali.

Zahvala.

Globoke žalosti potrpti vsled prerane smrti nepozabne gospe

Avguste Krajnc roj. Bratanič

se najpristržneje zahvalujemo za izkazano sočutje vsem, ki so sprejeli pokojnico k večnemu počitku, kakor tudi vsem darovateljem krasnih vencev, posebno pa veleč. oo. kapucinom in prečastiti duhovščini sploh, nadalje gosp. Bervarju, pod čegar vodstvom so učenci orglarske šole zapeli nagrobno, kakor tudi vsem prijateljem in znancem.

Celje, dne 10. majnika 1912.

1543

Žalujejo ostali.

Razglas.

Podpisano županstvo daje vljudno na znanje, da bode

v ponedeljek dne 20. maja na Vinici običajni živinski semenj

Na ta semenj se prižene precej lepe živine, posebno debelih volov, na kar se p. n. gg. mesarji in kupci sploh, posebno opozarjajo.

Županstvo na Vinici [Belokrajna]

dne 11. maja 1912.

Franc Mihelič,

župan.

1545

Št. 11.373.

Razpis.

1499

Za zgradbo preložitve klanca „pri Rebolju“ na okrajni cesti Tacen-Vodice na 7000 K proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedjo popusta ali plačila v odstotkih na enotne cene proračuna ali z napovedjo pavšalne svote naj se predložijo

do 31. maja t. l. ob 12. uri opoldne

podpisanemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je zapečatenih z napisom: „Ponudba za prevzetje zgradbe preložitve klanca „pri Rebolju.“

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razventega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu (Turjaški trg).

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 8. maja 1912.

Št. 11.374.

Razpis.

1500

Za zgradbo vodovoda

v občini Grosuplje pol. okr. Ljubljana na 86-224 K 19 h proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedjo enotnih cen proračuna naj se predložijo

do 1. junija t. l.

ob 12. uri opoldne podpisanemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom ene krone, doposlati je zapečatenih z napisom:

„Ponudba za prevzetje zgradbe vodovoda za občino Grosuplje.“

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni. Ponudbi je priložiti seznam enotnih cen za vpeljavo hišnih vodovodov.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji se dobe pri deželnem stavbnem uradu v navadnih uradnih urah za znesek 7 K.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 8. maja 1912.

Razglas

Št. 1476 V. u.

O štetju konj, voz in motornih vozil.

Po razpisu c. kr. deželne vlade v Ljubljani z dne 19. februarja 1912, št. 2953 se ima letos obenem s klasifikacijo konj, ki se vrši za mesto Ljubljano dne 23., 24. in 25. maja, tudi vršiti:

- a) splošno štetje konj,
- b) štetje voz in
- c) štetje motornih vozil.

Vsak lastnik ima potemtakem naznaniti vse svoje konje, neglede na njih starost ali druge okoliščine, po naznanilnicah, ki se obenem razdeljujejo posestnikom konj,

do 17. maja 1912

mestnemu magistratu v mestnem vojaškem uradu v Mestnem domu.

Tiskovine se dobivajo v omenjenem uradu.

Vsak lastnik konj in voz dobi tudi po en naznanilni list o vozilih, ki naj se vpošlje — natančno izpolnjen — tudi do 17. maja t. l. omenjenemu uradu. Naznanilnice o motornih vozilih se razdele pozneje.

Lastniki konj, voz in motorjev, ki opuste naznanitev, se kaznujejo po ministrski naredbi z dne 30. septembra 1857, drž. zak. št. 198, z globo do 200 K ali z zaporom do 20 dni.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 7. maja 1912.

Župan:

Dr. Ivan Tavčar, l. r.

1496

Dr. E. Šlajmer

ne ordinira
do konec maja.

Krepak učenec

s primerno šolsko izobrazbo se takoj sprejme v trgovini z mešanim blagom Rud. Rutner, Vrhnika.

1473

Registrirna blagajna (sistem National)

zelo malo rabljena, se ceno proda. Kje pove uprava lista.

1528

Fini, zelo ceni, modni

DAMSKI SLAMNIKI

se dobijo pri g. l. Podboju p. Sv. Petru v Ljubljani, tudi žalni, vel. zaloga itd.

1462

Tovarnar.

Dva učenca

za mehanikarsko obrt in

trgovski sluga

se sprejmejo takoj.

Karel Čamerlik & Ko. — Specialna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli. Mehanična delavnica in garaža. Ljubljana.

1551

Kovačnica

se odda s 1. majem na Rimski cesti št. 17. V kovačnici je na razpolago nekaj orodja, ki se lahko tudi prevzame. Kovačnica obstoji iz dveh prostorov, 2 shramb za oglje in sobe za pomočnike. Prostor so pripravi tudi za ključavničarja. — Oddasta se tudi

due stanovanji

z dvema sobama skupno s kovačnico ali posebej. — Več se poizve pri lastniku Gašperju Bolte.

1541

Šivilja

1546

se priporoča za delo na domu ali v prodajalno. — Pisma se prosijo na upravo lista pod »Šivilja.«

Pozor! Več vil Pozor!

je naprodaj. Najlepša prilika za gospe duhovnike, ki nameravajo priti v pokoj v Ljubljano. — Izvolijo naj se obrniti na naslov: Peter Matelič, konc. posred. Ljubljana, Škofja ulica.

1547

Sanatorij „Mirni dom“

priporočan od zdravnikov, sprejema bolnike na živcih, histerične, bolne na srcu, želodcu, pa take, ki so samo okrepčanja potrebne. — Cene so zmerne.

Vpraša naj se pri Dr. Fran Ceh, Gornja sv. Kungota pri Mariboru.

1161

Biblioteka

(nad 3000 knjig) se ceno proda. Slovenski časopisi od 1848 naprej kompletni. Vsa slovenska beletristika. Razpore. Ogled knjižnice vsak ponedeljek, torek in soboto med 6. in 7. uro. Rožna ulica šte. 25, I. nadstropje.

1501

Ker je **cepljenje prašičev** edino varstveno sredstvo proti rdečici, pozivlja mestni magistrat vse živinorejce, da tudi letos puste cepiti prašiče. V to svrhu naj vsak priglasi število prašičev, ki jih hoče imeti cepljene, vsaj do 25. t. m. v klavnici pri tamošnjem mestnem živino-zdravniku.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 8. maja 1912.

Zupan

dr. Ivan Taučar, m. p.

Zaprto kegljišče in prostor za balincaje.

Vljudno naznanjam slavnemu občinstvu, da sem 6. maja prevzela staroznano

„Perlesovo restavracijo“

Kuhinja izborna. Vina pristna. Vedno sveže pivo. Kava, čaj in razne žgane pijače. Gostilna je odprta vsak dan ob 5. uri zjutraj. Sprejemajo se abonenti na hrano.

Za obilen obisk se priporoča

Ivanka Matjan
restavratorka.

1470

Separirana soba, pripravna za klubove seje.

**Priporoča se domača najnovejša
konfekcijska trgovina
Maček & Komp.**

Franca Jožefa cesta štev. 3.

Sprejemajo naročila po meri ter se izvrše točno in solidno.

1183

Založniki c. kr. priv. juž. žel.

Solidna postrežba.

Najnižje cene.

DUNAJ LONDON PARIS RIM 3380

MASTIN

ki se dobiva pri vsakem trgovcu. Svetovnoznani doktorja pl. Trnkóczyja kranjski redilni in varstveni prašek za živino. Na razstavah je dobil prve medalje, od živinorejcev na tisoče zahvalnih pisem. Dobiva se po pošti, najmanj pet zavojev za 2 K 70 v.

Olimpija krema brez masčobe, lepilo prve vrste, je najboljša in najuspešnejša sredstvo za odstranjenje vsakovrstnih kožnih napak, kakor so pege, izpuščaji, lišaji, mozoli itd. Mali lonček K 1-20, veliki lonček K 2-—.

Olimpija puder rožnat, bel in creme, daje licu svežo in posebno sijajno mladostno polt, in je popolnoma neškodljiv. Škatulja 1 K 50 v.

Pomada za rast las krepi lasišče in zabranjuje izpadanje las. Lonček 1 K 20 v.

Osipalo prašek za otroke in odrasle, vojake, turiste. — Karton 30 vin.

Mazilo zoper ozeblino. Sredstvo zoper ozeblino. — Lonček z navodom o rabi 80 vin., tucat 8 K.

Otroško mazilo je za otroke z ožuljenimi mesti. — Lonček z navodilom 40 vinarjev, tucat 4 K.

Lekarna Trnkóczy, zraven rotovža, v Ljubljani.

Razpošiljanje po pošti. — Prva največja eksportna tvrdka. — Preizkušeno lekarniško blago Drogerijske cene. — Mastim za živinorejce. — Telefon 190 3481

Zahtevajte zastoni **ilustrovani cenik** št. 283 a za

mlatilnice

stečaj z obročnim mazi-
lom za ročni obrat, obrat
z vitli in motorji.

vitle (gepeljne)

za vprežne živali, kosilne stroje za seno, deteljo
in žito, stroje za obračanje sena, za grabljenje
sena in žita, za čiščenje žita, trilerje, za ru-
ženje koruze, slamoreznice, reporeznice, mil-
ne za debelo moko, kakor tudi vse druge kme-
tijske stroje najnovejšega z darili odlikov. sestava

Ph. Mayfarth & Co.

tovarne kmetijskih strojev, železo-
lvarne in fužine na paro.

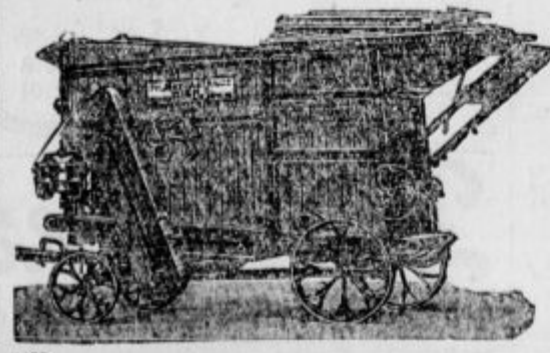
DUNAJ II/1, Taborstrasse 71.

Ustanovljena 1872. 1300 delavcev.

Zelo povečana, najmodernejša opremljena tovarna.

Odlikovana z čez 700 darili.

Razprodajalci in zastopniki se iščejo.

Praktični in priročni in- formator ter kažipot za Kranjsko je pravkar izšel

Knjiga obsega 808 strani in vsebuje nad 50.000 naslovov. Razdeljena je v tri dele.

I. DEL

vsebuje kolkovne lestvice, pošne določbe, ta-
bele za izračunanje dni in obresti, vrednost tu-
jega denarja v kronski vrednosti, *razmerne ta-
bele* med staro ploskovno mero in novo, med staro in novo
telesno mero, med miljami in kilometri, za osebno dohodarino,
vojaško takso, uvozno carino, *preračunjevalne tabele* denarnih
vrednosti domačega in tujega denarja, stare ploskovne mere
v novo ploskovno mero in narobe, cene, ako je dana površina
v stari meri za novo mero in narobe, *tarifo* odvetnikov, no-
tarjev, zdravnikov in duhovščine, c. kr. državne železnice uradi,
uradništvo in postaje v področju ravnateljstev v Trstu in Be-
ljaku, c. kr. priv. južne železnice uradi, postaje in uradništvo v
področju obratnih nadzorništov v Trstu, Gradcu in Celovcu,
c. kr. poštna uprava za Trst, Kranjsko in Primorsko, *statistika*
sokolske zveze, zveze Orlov, Ciril in Metodove družbe, Slov.
straže, slov. časopisov ter končno seznamek vseh društev na
Kranjskem.

ADRESAR

I. splošna naslovna knjiga za

KRANJSKO

II. DEL

obsega *zastopnike* dežele v državnem zboru in
člane gosposke zbornice, politično, finančno,
sodno, deželno, šolsko in cerkveno *upravo*, od-
vetnike, notarje, zdravnike, živinozdravnike, lekarnarje, zdravi-
lišča, poljedelstvo, veleposestva, rudarstvo, ribištvo, c. kr. gozdno
domensko upravo in vse uradništvo, duhovščino in učiteljstvo,
vojaško upravo s častniki 3. voja, trgovsko in obrtniško *zbor-
nico*, banke, hranilnice, zavarovalnice, *zadružništvo*, *industrijska*
in eksportna podjetja, *trgovce in obrtnike* sploh, *hotelski na-
slovnik*.

III. DEL

knjige vsebuje razdelitev mesta *Ljubljane*
v okraje, župnije, ulice, občinsko *upravo*
kot občinski svet, magistratne urade in
uradništvo ter splošni naslovnik.

IV. DEL

knjige tvori *krajevni repertorij*.

Vsebina knjige je označena poleg slovenskega jezika tudi
v nemščini in laščini, posamezni znaki pri hotelskem naslov-
niku in krajevem repertoriju so poleg tega pojasnjeni tudi v
češčini.

Cena tej obširni, za vsakega inteligenta, osobito pa za
trgovino in obrt zelo važni knjigi je

K 10.-

1542

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.